MANIFEST GEZOND EN PRODUCTIEF WERKEND NEDERLAND

NOODZAAK REGIE ARBOCURATIEVE SAMENWERKING

Inleiding

**Te veel Nederlanders worden ziek door hun werk.
Onnodig: met betere regie en adequaat ingrijpen bij beginnende klachten houden we de samenleving gezond en productief.
De randvoorwaarden moeten worden gecreëerd voor een goede arbocuratieve samenwerking.**

Nederland staat voor een aantal uitdagingen om onze welvaart te kunnen behouden. We hebben te maken met een vergrijzende (beroeps)bevolking, tekorten op de arbeidsmarkt en oplopende zorgkosten. Een gezonde, productieve (beroeps)bevolking is van cruciaal belang voor een blijvend welvarend Nederland. Bovendien zorgt werk niet alleen voor inkomen, maar draagt het ook bij aan ons levensgeluk en welzijn.

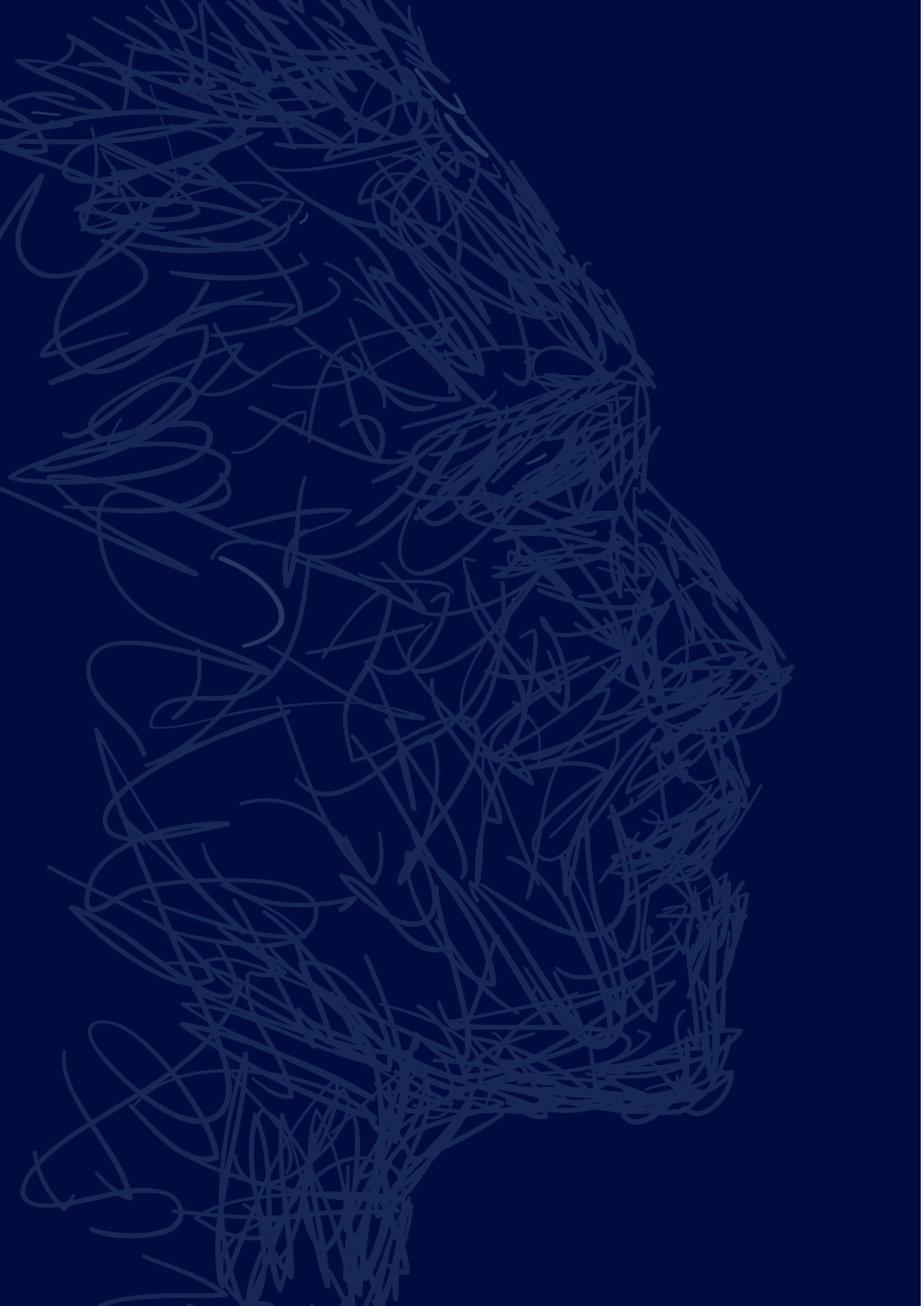

De huidige realiteit

We constateren een fors aantal problemen op het snijvlak van werk en gezondheid:

- Jaarlijks overlijden 4.100 mensen door beroepsziekten, waarvan 3.000 mensen door blootstelling aan stoffen op het werk.[1]
- Ieder jaar komen er zo'n 11.000 nieuwe slachtoffers van beroepsziekten bij.[2]
- Bij patiënten met astma en COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease) spelen in 15% van de gevallen werkgerelateerde factoren een rol (1 op de 7 patiënten).[3]
- Op de werkvloer worden te weinig preventieve maatregelen genomen om blootstelling aan schadelijke stoffen, en daarmee ziekte en werkuitval, te voorkomen.[4]
- Een toenemend aantal werkenden, waaronder zzp'ers, flex- en uitzendkrachten, heeft geen of beperkt toegang tot werkgerichte preventie en bedrijfsgeneeskundige zorg.[5]
- In de gezondheidszorg is nog te weinig oog voor de relatie tussen klachten en werk, onder andere bij het vaststellen van behandelplannen. Ook is er weinig aandacht voor hoe de zorg kan bijdragen aan werkbehoud.[6]
- Een goede samenwerking tussen de bedrijfsgeneeskundige zorg en de curatieve zorg ontbreekt. Daardoor is het voor patiënten en zorgverleners in de reguliere zorg niet mogelijk om de bron van de klachten aan te pakken. Signalering van werkgerelateerde (long)ziekten leidt daarmee onvoldoende tot preventie op de werkplek.[7]
- Beroepsziekten worden onvoldoende gediagnosticeerd en gemeld waardoor er geen zicht is op het daadwerkelijk aantal slachtoffers van beroeps(long)ziekten.[8]
- Eén op de drie mensen in de werkende leeftijd heeft een chronische aandoening en dit aantal neemt toe. Een groot deel van de mensen met een chronische aandoening of beperking ervaart problemen met aan het werk blijven.[9]
- De maatschappelijke kosten van verzuim als gevolg van gezondheidsproblemen door het werk worden geschat op zo'n 8 miljard euro per jaar.[10]

In de afgelopen jaren zijn al veel onderzoeken gepubliceerd waarin onder andere bovenstaande knelpunten zijn benoemd en adviezen zijn geformuleerd.[11]

1

Breng werk en gezondheid onder bij één minister

2

Meer preventie en een netwerk voor goede werkgerichte zorg

3

Bedrijfsgeneeskundige zorg financieren binnen de Zorgverzekeringswet

Bewustwording

Inmiddels zijn veel stappen gezet door verschillende groepen in het veld.
De bewustwording van de problematiek is toegenomen. Bij vele stakeholders (werkgevers, werkenden, zorgverleners, beroepsverenigingen van zorg- en arboprofessionals, kennisinstellingen, enz.) is de **wil en bereidheid** aanwezig om beroeps(long)ziekten te signaleren, te voorkomen en ervoor te zorgen dat mensen met chronische ziekten kunnen blijven participeren in het arbeidsproces. De **urgentie en noodzaak** worden gezien, maar om diverse redenen blijven kansen onbenut. Het gebrek aan (adequaat) op elkaar afgestemde stelsels is hier een belangrijke oorzaak van.

De juiste kaders: wat wij willen

Om te zorgen dat deze wil en bereidheid worden omgezet in resultaten, is het nodig dat de randvoorwaarden worden gecreëerd voor structurele borging van preventie op de werkvloer en een goede arbocuratieve samenwerking.

Wij pleiten voor de volgende drie maatregelen om meer mensen gezond aan het werk te krijgen en te houden:

1. Breng werk en gezondheid onder bij één minister

Door werk en gezondheid bij één minister - met regiekracht - onder te brengen, worden domein-overstijgende maatregelen gerealiseerd. Een belangrijke opgave voor deze Minister van Werk en Gezondheid is het beter op elkaar laten aansluiten van de stelsels rond werk en gezondheid, met als doel:

- Het opstellen van een samenhangend overheidsbeleid gericht op preventie van werkgerelateerde klachten en werkbehoud bij chronische aandoeningen.
  Hiervoor is een integrale, interdepartementale aanpak en betrokkenheid nodig van onder andere de ministeries van SZW en VWS.
- Invoering van structurele preventie in alle sectoren, ondernemingen en bedrijven met oog voor bestaande en nieuwe risico's.
- Arbozorg toegankelijk maken voor alle werkenden in Nederland.
- Het bewerkstelligen van arbocuratieve samenwerking door goede aansluiting tussen arbeidsgerelateerde zorg en reguliere (curatieve) zorg.
- Snellere herkenning en financiële tegemoetkoming van mensen die ziek zijn geworden door het werk.
- Mensen met (chronische) ziekten in staat stellen op een gezonde manier te (blijven) werken.

2. Meer preventie en een netwerk voor goede werkgerichte zorg

Er moet meer aandacht komen voor preventie op de werkvloer. Dit is nodig om te voorkomen dat mensen ziek worden door het werk. Zo kan de preventie op de werkvloer worden versterkt door het vaker uitvoeren van periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) en werkplekonderzoek. Hiermee kunnen klachten in een eerder stadium worden gesignaleerd en kunnen preventieve maatregelen worden genomen.[12]

Daarnaast is adequate begeleiding van mensen met werkgerelateerde (long)klachten van belang. Dit vereist een hoog niveau van kennis en expertise binnen verschillende disciplines, onder andere op het gebied van longgeneeskunde, bedrijfsgeneeskunde, arbeidshygiëne en toxicologie. Deze kennis en expertise moet worden gedeeld binnen een netwerk van werkgerichte zorg. Door samenwerking tussen verschillende expertise-centra wordt een landelijk, multidisciplinair netwerk opgebouwd, waar zorgverleners en arboprofessionals flexibel gebruik van kunnen maken. De opgedane kennis uit dit netwerk kan worden ingezet om de preventie op de werkvloer te verbeteren en goede zorg te leveren aan de werkende (patiënt).

Aangezien mensen met werkgerelateerde klachten zich meestal in eerste instantie melden bij de huisarts, is het essentieel dat huisartsen en andere zorgverleners patiënten bevragen op mogelijke werkgerelateerde factoren en dat zij verwijsmogelijkheden krijgen. Zo kunnen zij patiënten goed informeren over mogelijke stappen die ze kunnen zetten bij werkgerelateerde problemen.

3. Bedrijfsgeneeskundige zorg financieren binnen de Zorgverzekeringswet

Door bedrijfsgeneeskundige zorg onderdeel te laten zijn van de Zorgverzekeringswet wordt deze zorg toegankelijk voor alle werkenden in Nederland. Dit is niet alleen van belang voor bijvoorbeeld zzp'ers, maar ook voor werknemers in gevallen waarbij de werkgever geen adequate arbozorg biedt.

Beschikbaarheid van bedrijfsgeneeskundige zorg via de Zorgverzekeringswet stimuleert de samenwerking tussen zorgverleners in de curatieve zorg en arboprofessionals: financiering zal geen drempel meer zijn die deze afstemming tegenhoudt. Met een duidelijke rolverdeling kan de kwaliteit van de bedrijfsgeneeskundige zorg worden verbeterd en kunnen arboprofessionals zich meer toeleggen op preventie op de werkvloer.

Voor een betere arbocuratieve samenwerking moet de factor werk onderdeel zijn van het takenpakket van curatieve zorgverleners. Daarnaast zijn goede verwijsmogelijkheden voor specifieke expertise op het gebied van werk noodzakelijk.

De toegang hiertoe dient niet afhankelijk te zijn van de bereidheid tot vergoeding door werkgevers, maar moet in alle gevallen mogelijk zijn, voor alle werkenden, in loondienst, zelfstandig werkend of met een flexibel contract.

De te benoemen Minister van Werk en Gezondheid kan verantwoordelijk worden gesteld voor het uitwerken van een oplossing voor een bekostiging van de bedrijfsgeneeskundige zorg die voor iedereen toegankelijk is.

Dit manifest is een vervolg op een eerder manifest dat is verschenen: Manifest "Integrale Aanpak Beroepslongziekten - Nederland Wereldkampioen Gezond werken" **www.longalliantie.nl/manifest**

1. VWS-site **www.volksgezondheidenzorg.info**, Arbobalans 2016
2. Nederlands Centrum van Beroepsziekten, Kerncijfers beroepsziekten 2019
3. Balmes J, Becklake M, Blanc P, et al. American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease. Am J Respir Crit Care Med 2003; 167: 787–797, The Occupational Burden of Nonmalignant Respiratory Diseases. An Official American Thoracic Society and European Respiratory Society Statement. Paul D. Blanc, Isabella Annesi-Maesano, John R. Balmes, Kristin J. Cummings, David Fishwick, David Miedinger, Nicola Murgia, Rajen N. Naidoo, Carl J. Reynolds, Torben Sigsgaard, Kjell Tore´ n, Denis Vinnikov, and Carrie A. Redlich; on behalf of the American Thoracic Society and European Respiratory Society 2019
4. Arbo in bedrijf 2018
5. Inaugurale rede Angelique de Rijk, Arbeidsre-integratie blijft mensenwerk, 2018, SER advies, Diversiteit arbeidsrelaties en arbeidsomstandigheden, 2019
6. Nivel, knelpunten in de arbocuratieve samenwerking tussen bedrijfsartsen en de eerstelijnszorg, 2012
7. Long Alliantie Nederland, Rapportage Pilots beroepslongziekten, 2020
8. SER advies, Betere zorg voor werkenden, 2014
9. **www.fitforworknederland.nl** Gijsen R, Oostrom SH van, Schellevis FC. (2014). Hoeveel mensen hebben één of meer chronische ziekten? In: Nationaal Kompas Volksgezondheid. Bilthoven: RIVM, 2014 (In Vooijs et al, 2016. Richtlijn Chronisch Zieken en Werk, AMC).
10. Arbobalans 2016
11. KNMG visie 'Zorg die werkt', 2017. SER advies. Betere zorg voor werkenden, 2014. Call to action 'Zorg voor Werk, sterk voor werkbehoud bij een chronische aandoening'. Fit for Work, 2019. Stichting van de arbeid, keuze voor zekerheid, 2019. Advies Commissie Heerts "Vergemakkelijking Schadeafhandeling Beroepsziekten", 2020. Manifest 'Integrale aanpak beroepslongziekten', Long Alliantie Nederland, 2017.
12. Zie ook eerder genoemde aanbevelingen in Manifest Integrale Aanpak beroepslongziekten.

Dit manifest is tot stand gekomen op initiatief van de Long Alliantie Nederland en gebaseerd op input van een klankbordgroep beroeps(long)ziekten, met daarin vertegenwoordiging van longartsen, bedrijfsartsen, arbeidshygiënisten en andere deskundigen op het terrein van werk en gezondheid.

Dit manifest wordt ondersteund door de volgende organisaties:

LAN Long Alliantie Nederland

centrum werk gezondheid

NEDERLANDSE VERENIGING KLINISCHE ARBEIDSGENEESKUNDE

Vereniging Nederland • Davos
www.nederland-davos.nl

rps MAKING COMPLEX EASY

NKAL Nederlands Kenniscentrum Arbeid en Longaandoeningen

NVvPO NEDERLANDSE VERENIGING VAN PRAKTIJKONDERSTEUNERS
BOEIEND EN VERBINDEND

Asbestslachtoffers Vereniging Nederland

Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne

Bureau Beroepsziekten FNV

STICHTING ZZP Nederland
VOOR ONDERNEMENDE VAKMENSEN

SalentijnConsult arbotraining & advies

FNV

Longfibrose patiëntenvereniging

fit for work

LONG FONDS

nvla Nederlandse Vereniging van Longfunctie Analisten

commissie werk gezondheid

PreventPartner

Longkanker Nederland

arbo unie

COPD & Astma Huisartsen CAHAG Advies Groep 15 JAAR!

Stigas

NEDERLANDSE VERENIGING VAN ARTSEN VOOR LONGZIEKTEN EN TUBERCULOSE

NVVG

©2020 ontwerp vitaminemix.nl